СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 253. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 29-го жовтня 1936. — VOL. XLIV. No. 253. Jersey City, N. J., Thursday, October 29, 1936. THREE CENTS

ЛАНДОН ТАВРУЄ ПОЛІТИЧНЕ ДОБИЧНИЦТВО

ПИТСБУРҐ (Па.). — Ґубернатор Ландон, републиканський кандидат на уряд президента Злучених Держав, виступив тут в Дукейн Ґардені з виборчою промовою, в котрій закидував президентові та його виборчому голові, Фарлєєві, розкидання державних грошей на створення величезної й непотрібної бюрократичної машинерії, що має хіба ту ціль, щоб дати джаби й зарібки прихильникам Демократичної Партії. Він представляв „новий розділ" як політичне добичництво.

Ландон заявив, що його першим завданням на випадок вибору президентом буде вичистити цю бюрократію партійних наймитів, а на її місце завести урядництво, в якому людину судять не за її прислугами для партії, але за її заслугами для краю й уряду.

Ландон говорив, що за президентури Рузвелта загальні платні урядників зросли на 500 міліонів долярів річно.

РУЗВЕЛТ НЕ ДАЄ ВІДПОВІДИ В СПРАВІ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Коли на пресовій конференції в Білім Домі один з ґазетярів запитав президента, скільки правди в заяві його сина, що, мовляв, президент задумує оживити „найру", президент виминув усмішкою питання та відослав запитуючого до своїх останніх публичних висказів.

ЗРІСТ БИЗНЕСУ?

НЮ ЙОРК. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" каже, що докладний розгляд бизнесу за останні місяці показує постійний розвиток до кращого.

Сталеве підприємство „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен", що має 216,000 робітників, або більше, як котренебудь інше підприємство в Злучених Державах, заповідає, що воно незадовго піднесе заплату робітникам. Ця заплата вже нині, каже підприємство, доеягнула найвищого рівня від 1930 року.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК.—Американська Партія Праці влаштувала в Медисон Сквер Ґардені політичне віче, на яке стягнула понад 20,000 осіб, переважно членів робітничих юній, з котрих виринула ця політична орґанізація.

Головним бесідником на вічу був стейтовий ґубернатор Лімен, котрий обіцяв старатися далі за поступові робітничі закони та критикував Републиканську Партію за те, що вона обіцяє капіталістам не робити в боротьбі між робітниками й капіталістами нічого такого, що могло би пошкодити капіталістам.

Сенатор Ваґнер критикував републиканського кандидата Ландона, називаючи його політичним учеником Гувера. Міський посадник Ля Ґвардія закликав робітників голосувати на кандидатів, котрих попирає Американська Партія Праці. Джан Луис, голова майнерської юнії, витав зорґанізування Американської Партії Праці як важний крок у політичній акції робітників у політичнім життю краю. Він представляв Ландона як особистість без великого розуму, котрого інтересовані люди легко заставлять повести Америку в нову війну. Він називав Ландона страйколомом.

Луис говорив: „На мій погляд, Ландон варт стільки, що ґарбуз, зварений у купальні".

БАЛАКУЧІСТЬ ВИПЛИВОМ ДОСВІДІВ НЕМОВЛЯТИ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Американського Інститут в Ню йорськім Музею Науки й Промислу виступав д-р Ернест Гадлі, директор біольоґічних наук у Вашинґтонській Школі Психіятрії, з відчитом про походження таких признак характеру, як балакучість, налогове курення й пиття.

Д-р Гадлі прийшов до переконання, що цього роду налоги походять з досвідів людини в молодім віці, просто ще як вона була немовлям, а саме від того, як її кормлено. Д-р Гадлі каже, що коли немовляті переривати кормлення, динина денервується, злоститься, і, коли так робити частіше, вона розвиває в собі певну ворожнечу до всяких функцій тіла, що мають до діла з устами. Ця ворожнеча проявляється тим, що людина в дозрілому віці не говорить ґарним голосом, любить говорити забагато, що вона буде вічно жвати тютюн або пити, головно, як хтось цьому противиться.

Невелика подія в життю дитини, навіть, як, наприклад, мати покине кормити дитину, щоб поговорити телефоном, може штовхнути дитину на дороґу, що буде мати для дитини далекойдучі наслідки. Залежить усе від цього, як мати буде поводитися, вернувшись назад до дитини. Як мати буде поводитися спокійно й успокоїть дитину, то таке перетривання не буде мати злих наслідків на вдачу дитини.

СОЮЗОВЦІ! ПИТАЙТЕ ТИХ, ЩО КАЖУТЬ, ЩО ВОНИ ЖУРЯТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ БУДУЧЧИНОЮ В АМЕРИЦІ, ЧИ ВОНИ Є В У. Н. СОЮЗІ. ВЖЕ 42 РОКИ У. Н. СОЮЗ БУДУЄ АМЕРИКАНСЬКУ УКРАЇНУ. І ДОКЛАДАЄ ВСІХ ЗУСИЛЬ, ЩОБ ЇЇ ВДЕРЖАТИ ЗОРҐАНІЗОВАНОЮ, СИЛЬНОЮ І ПАТРІОТИЧНОЮ В БУДУЧНОСТІ. І ЧИ МОЖНА ВВАЖАТИ СЕБЕ СВІДОМИМ УКРАЇНЦЕМ ЧИ СВІДОМОЮ УКРАЇНКОЮ І НЕ БУТИ В СОЮЗІ, СЕБТО РАЗОМ З ТИМИ, ЩО ЗАВЖДИ ВИСОКО ДЕРЖАЛИ ПРАПОР УКРАЇНСТВА В АМЕРИЦІ? ЧИ МОЖНА КАЗАТИ, ЩО МИ ДБАЄМО ЗА НАШУ БУДУЧНІСТЬ В АМЕРИЦІ, А РАЗОМ З ТИМ НЕ ДАВАТИ НАШОЇ БУДУЧЧИНИ, СЕБТО НАШИХ ДІТЕЙ, ПІД ОПІКУ У. Н. СОЮЗУ?

СОЮЗОВЦІ! МАЙТЕ ВІДВАГУ ПОСТАВИТИ ЦІ ПИТАННЯ В ВІЧІ КОЖНОМУ ЧИ КОЖНІЙ, ЩО НЕ Є В У. Н. СОЮЗІ, НІ НЕ МАЮТЬ У НЬОМУ СВОЇХ ДІТЕЙ, А ЗВУТЬ СЕБЕ СВІДОМИМИ І ПАТРІОТИЧНИМИ УКРАЇНЦЯМИ. ПРИТЯГАЙТЕ ЇХ УСІХ ДО НАШОЇ ГРОМАДИ, А ЗРОБИТЕ ТИМ ЧЕСНЕ Й ДОБРЕ ТА ПАТРІОТИЧНЕ ДІЛО.

ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД ЗАГОНИСТІСТЮ СУПРОТИ ЗВІРЯТ.

На річній конвенції Краєвого Союзу Товариства Одебена в Ню Йорку прочитано низку рефератів, у котрих бесідники критикували традиційні наставлення людей до звірят. Один референт доказував, що нищення яструбів має такий наслідок, що множаться пільні миші. Інший референт доказував, що боротьба проти комарів („москітів") через висушування мочарів винищує дрібне птацтво, котре з висушенням мочарів не має де закладати гнізд. Бесідники вказували, що в природі мусить бути удержувана певна рівновага між звірятами. Знищення цеї рівноваги людиною є шкідливе для вамих людей.

ОГРАБИЛИ ПОТЯГ.

На залізничому шляху Ходорів—Галич невідомі грабіжники напали на товаровий потяг і забрали знчану скількість товарів. Частину з них, а саме два ровери і баль шкіри ваги 150 кг. знайдено в околиці стації Мартинів. Злодії мусіли закрастися до потягу ще у Львові, бо потяг їхав зі швидкістю 80 км. на годину і по дорозі задержався тільки в Ходорові.

ЗА УПРАВУ ПШЕНИЦІ В БРАЗИЛІЇ.

Наскільки управа пшениці є важною проблемою бразилійської господарки, свідчить факт, що президент републики предложив федеральному конґресові в Ріо де Жанейро меморіял міністерства хліборобства, у якому звертає увагу на потребу відповідних заряджень щодо піднесення її культури. З даних міністерства хліборобства виходить, що ввіз пшениці зза границі що року зростає. І так, коли Бразилія в 1930 р. закупила за границею 648,240 тон пшениці, то в 1935 р. число це зросло до 881,772 тон, або 35 проц. більше ніж у 1930 р.

Зростаюче запотребування пшениці само собою висуває потребу поширення засівної її площі. Федеральний уряд готов дати, як видно з меморіялу, широку поміч хліборобам не тільки насінням, знаряддям тощо, але й грішми. Міністерство хліборобства вивипрацювала вже плян піднесення культури пшениці в Бразилії і є надія, що федеральний конґрес поставиться прихильно до розвязки цеї важної для Бразилії проблеми.

ГРОШЕВІ ЗЛОВЖИВАННЯ

Грошеві зловживання викрито в касі городського суду в Щирці від Львовом. Хтось украв 700 зл. Вислана зі Львова контрольна комісія веліла арештувати одного урядовця і вязничного службовця. Обох арештованих відставлено до львівської слідчої вязниці. Щирець має щастя д отаких афер. Недавно відбувся у львівському окружному суді процес проти кількох урядовців щирецького суду, при чому засуджено їх на ріжні кари. Начальник суду, не ждучи на розправу, відобрав собі життя.

ЗБИРАЧ БАНКНОТІВ.

Один анґлійський збирач Кетлінґ з міста Евонмор збирає банкноти з цілого світу, старі й нові, але тільки в одному примірнику. Найдавніші мають 600 літ; вони китайські, друковані на листках дерет. Є в тій збірці також банкноти інфляційні з останньої війни та ріжних революцій.

ВОВКИ У СКОЛІМ.

На подвірю Фердинанда Айхля в Сколім появилося в ночі кілька вовків, що кинулися на пса, привязаного в буді, й розділи його на кусники. Чуючи скавуління пса, господар вийшов з ліхтаркою на двір, але на вид світла вовки втекли до лісу.

З ТАКИМ КРАЩЕ ЗДАЛЕКА.

Бразилія пізналась на червоних московської марки й, цілком слушно, не бажає їх навіть бачити. Тими днями приїхав до Сантос червоний еспанський корабель „Кабо де Санто Антоніо", та на приказ бразилійського уряду военний корабель „Сержіпе" до пристані його не допустив.

ОРИҐІНАЛЬНІ АМЕРИКАНЦІ.

Одна санпавльська ґазета приносить цікаву вістку. Північно-американські власти видали розпорядок, на підставі якого митний американський уряд буде дозволяти на вила-дування бразилійських товарів тільки з написом Brazil (через „z"). Виходить, що інші з написом Brasil (через „s") не можуть бути імпортовані. Згідно з бразилійським правописом, майже всі без виїмку пишуть Бразіл через „s". Але американцям чомусь „s" не сподобалось і хотіли би бачити на його місці „z".

З УЧИТЕЛЬСЬКИХ ТРАҐЕДІЙ.

В Кракові розігралася подружна траґедія, що кидає яскраве світло на шкільні відносини в Польщі. Учитель вселюдної школи Станислав Віял і його жінка Ірина, теж учителька, обоє з опочинського повіту, відобрали собі життя, тому, що шкільна влада призначила їм посади в ріжних місцевостях, наслідком чого вони мусіли розлучитися. Самогубство чоловіка й жінки на вчительських посадах, викликало серед польського громадянства велике враження. Справою занялося міністерство освіти, яке вислало до Кракова віцеміністра Блешинського, щоб розглянув справу. Після переведення доходжень потягнено до дисциплінарної відповідальности інспектора Фіґля, що причинився до самогубства Віялів. Покищо його припинили в урядуванні. При цій нагоді виявилося, що шкільні кураторії та інспекторати мали від міністерства освіти інструкції обсаджувати вчительські посади так, щоб не розділювати подруж. Треба було аж самогубства двох осіб, щоб найвища шкільна маґістратура вглянула в шкільні аномалії, яких жертвою падуть уже віддавна передовсім українці. Скільки то українських учительських подруж розділено в той спосіб, що чоловіка вчителя перенесено в корінну Польщу, залишаючи жінку на посаді у Східній Галичині. Що більше, були випадки, що чоловіка і жінку перенесено туди одночасно на ріжну посади. Але що це були українці, то для них не існував міністерський розпорядок ,не ділити подруж", а зате висувано тезу „для добра служби", тощо. Подружні траґедії, які тоді розґравалися або тревають досі, нікого не зворушували, бо то, мовляв, „що іннего". А може тепер вища шкільна влада таки направить кривду, зроблену україн-порядок „не ділити подруж" жям, і злучить назад чоловіків і жінок, яких інспектори і куратори розлучили? Польська конституця дає чейже рівні права для всіх громадян.

ЗА ОБРАЗУ СОЙМУ.

Б. відповідального редактора торунського часопису „Нар. Партії Робітничої" Ант. Пекарека засудили на кару 300 зл. за поміщення статті з образою сойму.

НОВІ ВИБУХИ АНТИСЕМІТИЗМУ В ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА.—У варшавській торговельній школі вибухли знов гострі протижидівські розрухи, в яких тяжко побито сімох жидів-студентів. Польські студенти хотіли викинути жидів з викладових саль. Колиж ректор університету не пішов їм назустріч і припинив виклади, польські студенти кинулися на секретаріят школи, виважили двері, пірвали водопроводи та залили водою бюра. Прибула поліція і мусіла звести з розюшеними студентами боротьбу, вживаючи слізних ґазів і смердячих бомб. Боротьба тревала три години.

ПАНІ СИМПСОН ДІСТАЛА РОЗВІД.

ЛОНДОН. — Приятелька анґлійського короля, що недавно подалася була в одному анґлійському містечну за розвід, дістала цей розвід без ніяких перешкод. Розправа тревала 20 мінут. Чоловіка її не було на розправі, ані навіть не було його адвоката. Своє прохання про розвід опирала пані Симпсон на тому, що чоловік її зраджував. Мала на це навіть свідків. Тепер анґлійська суспільність із затаєним віддихом очікує, що з цеї дружби короля з панею Симпсон вийде.

ПОВСТАНЦІ ДЕРЖАТЬСЯ КРІПКО.

БУРҐОС. — На наступ повстанців на Мадрид урядові війська відповіли були протинаступом. В околицях Мадриду вивязалися були в останніх днях завзяті бої. Одначе повстанці видержали цей протинаступ і поступили сім миль знову вперед, захоплюючи пять містечок в околицях Мадриду. В околицях Овіеда ведуться завзяті бої повстанцями й урядовою міліцією.

ПРИКРІ ВИПАДКИ МІЖ АНҐЛІЙЦЯМИ І ЯПОНЦЯМИ.

ЛОНДОН. — Анґлійський уряд вислав японському урядові гостру ноту, в якій протестує проти брутального побиття трьох анґлійських моряків японською поліцією на території Формози. Рівночасно команда анґлійської фльоти стримала відвідини анґлійських кораблів у японських портах, яким то відвідинам мав придивлятися сам японський імператор. Тим учинком японці почуваються дуже ображені.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ ЗБРОЇТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Французький соціялістичний кабінет міністрів ухвалив додатково 5,000,000,000 франків на розбудову французької повітряної фльоти. Тими грішми Франція набудує сотки нових боєвих літаків, численні летунські площі та вишколить тисячі нових летунів. Коли ця програма розбудови буде закінчена, Франція матиме таку саму сильну повітряну фльоту, яку має Німеччина, Італія чи Анґлія.

КАРДИНАЛ ІНІЦЕР ЗНОВ ТАВРУЄ БОЛЬШЕВИЗМ.

ВІДЕНЬ. — Віденський кардинал д-р Ініцер виступив знову в дуже гострий спосіб проти комуністів. Большевизм, каже Ініцер, розпочав тепер офензиву проти безбожництва. Москва вислала в минулому році 77 міліонів безбожницьких книжок, надрукованих ріжними мовами. Европейські політики, завважує Ініцер, ніби з уваги на господарські інтереси заключають союзи з Совєтами. Мається враження, немовби людство було сліпе і не бачило, звідки приходить нещастя. Денебудь появиться большевицька звізда, там зараз пливе кров і розпалюється вогонь пожарів та ненависти.

ТРЯСЕТЬСЯ ПІД НИМИ ҐРУНТ.

ВАРШАВА. — Варшавський „Дзеннік Народови" приносить із Східньої Галичини репортаж, у якому говорить: „Польське суспільство на сході це образ і приклад, як це суспільство не повинно виглядати. Поміщицтво зруйноване і здеморалізоване, боїться власної тіни. В політичних справах тримає завжди з сильнішим, у господарських справах завжди з жидами. А урядовці? — З природи річей є елементом без ініціятиви, а в сьогоднішних обставинах навіть годі від них цеї ініціятиви вимагати. Польську державність у східних воєвідствах може уґрунтувати тільки великий народовий рух, що розпалить народові почування в усіх польських серцях. Тоді й технічна сторона польської діяльности піде лекше і не будуть нам страшні „вожди": Сталін і Коновалець".

НА ЧУЖОМУ ПОДВІРЮ І ТРІСКА БЄ.

ТЕРНОПІЛЬ. — Тернопільський „Ґлос Польскі" в редакційній статті: „Не ховати голови в пісок", пише: „Українські орґанізації так поводяться й так поступають, що чужі спостеріґачі ніколи не додумалисяб, що ці орґанізації містяться в рамцях польської держави. Врочистости, маніфестації і всякого роду виступи мають характер цілком окремого збірного життя, начеб їхнім тлом була якась самостійна Україна, а не Польща. Прапори, емблеми та інші того роду символи на святах є виключно українські й нічим не зраджують, що це акти громадян польської держави".

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of th Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩО МИ ДОРАДЖУЄМО?

За кілька днів рішимо як американські горожани своїм голосуванням про те, яка повинна бути дальша політика цього краю. А під політикою розуміємо тут вирішування найріжнородніших економічних і духових справ, які входять в обсяг державної влади згідно з конституцією. Всі ці справи, як знаємо, заважують на життю горожан. Ось і тому не така це проста справа оте голосування, яке відбудеться дня 3-го листопаду, якщо хто хоче уважно застановитися над проблємами, що звязані посередньо з цим голосуванням. Та часто так буває, що вага тих проблємів не заважує при голосуванню, а заважує „виборча машина", себто те, яка партія кине більше гроша на передвиборчу пропаґанду. Часто заважують демаґоґічні кличі, обчислені на те, що до міліонових мас годі говорити спокійними, тяжкими арґументами, бо краще кинути якесь гасло, що звучить для мас приємливо, а воно заступить їм думання. Як відомо, щодо тих „лозунґів" (гасел) большевики є спеціялістами і обдурили багато людей.

В нашій орґанізації, коли мати на увазі американську політику, маємо людей ріжних переконань. Є демократи, є теж републиканці. А знайдуться можливо ще й люди інших орієнтацій. Супроти цього тільки конвенція У. Н. Союзу моглаб вирішити точно означений напрям „Свободи" щодо американської політики, цілком так, як це є з її політичним світоглядом щодо старокраєвої політики. І ось тому „Свобода" є щодо американської політики безпартійною. З цього виходить, що на її сторінках як редакція так і читачі можуть забирати слово в певних потягненнях одної чи другої американської політичної партії, якщо вони видвигають складні питання заграничної політики, суспільного обезпечення, оподаткування і т. п. Як відомо, ми завжди забирали голос у тих усіх справах і, річ ясна, будемо далі його забирати та критично розбирати ріжні спроби розвязки ріжних суспільних питань, без огляду на те, хтоб їх не підносив. А нашим читачам теж дораджуємо так поступати навіть тоді, коли вони є вже в рядах якоїсь партії. Бо це найлекше сказати, що той і той кандидат на президента є „за бідний народ", а цей „проти нього". І легко обіцювати, щоби побити противника, що „податки будуть знижені", що „буджет буде зрівноважений" і т. п. Та хай ніхто з наших громадян не дає себе дурити словами; а хоч і симпатизує з одним кандидатом, чи з одною партією, хай теж уважно прислухується до другої сторони. Хай не звертає уваги на передвиборчі кличі й на очорнення та наклепи, що їх видвигають у часі виборчої кампанії, а хай зосередоточить свою увагу на державних проблємах. А тоді не будемо чередою, яку женуть до виборчої урни передвиборчі наганячі, а будемо свідомими громадянами, що вміють виконувати громадянський обовязок чесно, розумно й совісно.

„ФРОНТ"

(Оріґінальний допис з Рідного Краю).

II.

Нова партія „ФНЄ" не „вибухла" відразу, але має за собою деяку історію. Початки її сягають іще **1923-го** року, коли то наше поневолення закріплено міжнародним договором. Вже безпосередньо передтим, в квітні 1923 р., повстала коло часопису **„Заграва"** невелика група націоналістів, котра й перетворилася в **„Партію Національної Роботи"**. Але вона скоро розлетілася і аж нова група з Сильвестром Герасимовичем, о. Блозовським і Дм. Палієвом на чолі уложила в жовтні **1933** „тези", що стали „тезами" і теперішного „Фронту Н. Є". Вона зачала видавати **„Перемогу"**.

Головний „газовий мотор" цеї групи Дм. Паліїв працював, одначе в щоденнику І. Тиктора „Новім Часі", а розійшовшися із ним — взявся видавати щоденник **„Українські Вісти"**. Популярною ґазетою цеї групи став тижневик **„Батьківщина"**. Але треба було притягнути до цеї праці іще декого з добрим пером, хоч може і не цілком підходячого.

Був ним передовсім д-р Ів. Гладилович, донедавна редактор гетьманофільського **„Хліборобського Шляху"**.

І тут не легко впасти на слід звязків між прихильниками Павла Скоропадського і „Фронтом Н. Є.". Бо звідки взялися фонди? Таж видавництво щоденника, тижневика і місячника вимагає великої суми грошей, а передплатників нелегко роздобути, коли майже все, що інтересується загальними справами, передплачує коли вже не „Діло", то „Новий Час" або „Наш Прапор" або нарешті (селяни) „Народну Справу", котра має коло 35,090 передплатників. І тому з деяких натяків чи помилок, а вже передовсім з того, що п. Гладилович з таким отвертим шоломом перейшов до ред. „Укр. Вістей" — можна вносити, що та свіжо монтована партія „Фронту Національної Єдности" — є до певної міри „задекованою" партією **гетьманофільською**.

Вона досі свого „фільства" іще не відкриває, але це може бути справа її тактики. Та як би не було, ми мусимо ту партію, той „Фронт Національної Єдности" брати так, як він нам власне **тепер** представляється.

Придивімся отже **статутові** цеї нової партії, котра — відповідно до резолюції своєї конференції іще з **1935-го** р. (тоді мала вона лиш „Перемогу") — має крім **„самоздійснення"** (що це є?) нації передовсім побороти інші українські партії та їх „зліквідувати".

Перший пункт цього статуту: „мету — це є здійснення „тез" — обговорили ми вже в першій статті. Наведім отже дальші „пункти".

І так: 2) **Провідник ФНЄ.**

а) На чолі ФНЄ стоїть **провідник**. Він назверх — представник змагань орґанізації до здійснення основних „тез" ФНЄ, а у відношенню до членів ФНЄ — найвища орґанізаційна влада у всіх політичних справах.

б) У всіх політичних починах Провідник звязаний основними тезами ФНЄ і їх повновважним викладом.

3. Політична Колеґія ФНЄ.

а) Повновважний виклад основних тез ФНЄ дає й тактику намічує **Політична Колеґія**.

б) Працю Колеґії, взаємини між нею і Провідником означує окремий правильник.

4. Членство ФНЄ.

а) Членом ФНЄ стає українець (—ка), що виповнить передумови, означені орґанізаційним правильником і буде згідно з тим правильником принятий (—та).

б) Члени в одним районі творять **фронтову дружину**. У проводі дружини стоїть назначений **передовик**.

в) Дружина одної области творить **фронтову область**. У проводі фронтової области стоїть назначений **обласний**.

5) Конґрес членів ФНЄ.

а) Провідник ФНЄ скликує Конґрес членів ФНЄ. Право участи в Конґресі має кождий повноправний член ФНЄ, який виконав до дня проголошення Конґресу всі членські обовязки та в означеному часі перед Конґресом аголосив свою участь.

б) Конґрес **висловлює свою думку** про політичні і орґанізаційні справи ФНЄ та вибирає яка постійний орґан для висловлювання поглядів членів — **Краєву Раду**.

6. Краєва рада ФНЄ.

До Краєвої Ради входять члени Політичної Колеґії і **30** членів, вибраних Конґресом. Наради Краєвої Ради скликує і ними проводить **Голова Політичної Колеґії**.

Ось так виглядає статут цеї нової партії, попертий, як бачимо, в своїй основі на засаді **одиночного ровідництва**, отже фактично на засаді **диктатури**. На Конґресі проголошено провідником п. **Дм. Палієва**, котрий, піднісши по гітлерівськи праву руку, зложив „урочисте приречення" „до кінця життя свого вірно служити ідеї творчого націоналізму та придержуватися тез Фронту Н. Є".

Це „проголошення" сталось в цілком спеціяльний спосіб, а іменно:

Ще перед конґресом існувала вибрана мабуть в стислім кружку партійців **„Провідна комісія ФНЄ"**. Голова її Сильвестер Герасимович привитав конґрес і обіймив провід його. П. Іваненко виголосив реферат про ідеольоґію партії ФНЄ, а п. Кохан другий про її орґанізацію, почім промовляло коротко шість учасників (а було їх **376**) — між ними і студент Тарнавський, іменем студентів, членів ФНЄ. — Тепер оголосив голова, що **„провідна комісія"** перестає існувати — однакож **настановила „Політичну Колеґію"** в складі: О. Герасимович, В. Кохан, інж. Л. Савойка, о. Блозовський, д-р Іваненко, С. Волинець, інж. Крохмалюк, м-р Дзоба та д-р Гладилович.

Та „Політична Колеґія,' (як бачимо — конґресові згори накинена) вийшла отже на естраду, а голова її Герасимович **проголосив**, що „провідником" стає Дм. Паліїв, котрий і зложив приречення.

Як бачимо — то в усім тім є строго переведена **система диктування згори**. — Учасники конґресу мали що-найменше право **„говорення"**, але щонебудь **„рішати"** не мали права.

Все їх право обмежилось до того, що по виголошенню п. Волинцем політичного реферату вони (члени конґресу) на внесення С. Герасимовича вибрали одноголосно 30 членів до **Краєвої Ради**, до котрої з уряду належать вже і всі члени **„Політичної Колеґії"**. Одноголосно — бо вже такий настрій був, що мається все ухвалити, що згори наказано.

Зрештою — як знаємо з § 5 статуту уст. б., — то Краєва Рада вибирається лише для **висловлювання поглядів** (!) членів.

Доперва по вибранню Краєвої Ради, — забрав голос самий Паліїв і над його промовою мусимо окремо застановитись. А тут іще декілька уваг.

Як бачимо з § 4-го статуту, то і провідників на провінції, на місцях „назначується" згори. І „передовика фронтової дружини" і „обласного фронтової области" визначує згори провідник.

Ціла система тої орґанізації є — як бачимо оперта на приказі згори. Не знаємо, — але здається нам, що все це є взяте і наслідуване з гітлерівської орґанізації.

Зокрема звернім увагу на це, що і конґрес не має права ухвалювати ніяких обовязуючих резолюцій, а може лиш **„висказувати свою думку"** Орґанізатори ідуть навіть так на руку своїм партійникам, що позволяють їм для „постійного висловлювання своїх поглядів" вибирати Краєву Раду, інституцію властиво цілком „мальовану", бо без жадного значіння. Аранжери брали під увагу, що не можна давати партійцям надто багато говорити, щоб не було так, як буває на всіляких загальних зборах, де, не маючи най меншого поняття про дану справу, кожний конче рветься до голосу в дискусії над нею і рад би годинамиописуватися своїми родимими мудрощами — та дуже потім „ображений", коли йому остаточно голос відберуть?!

Так і видно, що тут панове орґанізатори нової партії держаться поглядів Гітлера, висказаних на ст. 513 його книжки **„Моя боротьба"**. Арґументація його є взагалі дуже крута і не легко зрозуміла, але „своїми словами" можна би дотичний уступ висказати ось як:

„Хто бажає побіди для свого світогляду, той мусить передовсім мати за собою спосібну до боротьби орґанізацію. Він мусить знати, що вона удержиться лише при непохитній вірности своїй програмі (в нашім випадку „тезам"). Вона не сміє робити в тій програмі уступок, відповідаючих хвилевим настроям (хвилевому духові часу), але мусить це, що раз за корисне признала — задержувати на все, а щонайменше до часу, доки не осягне остаточної побіди".

Поступовання орґанізаторів ФНЄ робить справді враження такої твердости і неуступчивости по приміру Гітлера.

„Тези", поставлені ще перед трьома роками, і досі позістали незміненими; „провід" накинено згори і принято його одноголосно серед окликів одобрення. Навіть „на ґрунт" призначується **„передовиків" і „обласних"** — згори. Не допускається до великого „ґадання", але жадається від членів роботи і під тим оглядом є в **„орґанізаційнім правильнику"** виразно сказане: „Член має обовязок скрізь і завсіди **змагати до здійснення цілий ФНЄ"**.

Але які є властиві цілі цеї нової, так гучно проголошеної партії — ми властиво не знаємо. Зістали вони мабуть ви сказні в трьох перших „тезах", а ті зістали сконфісковані. Як ми вже зазначили — то треба догадуватись, що в них є певно висказане бажання державної самостійности і соборности.

Може бути, що і те таємниче слово **„самоздійснення"** має це означати, і служить лише до замилення очей прокуратора. Най буде і так, і ми лиш на справжні **„діла"** нетерпеливо ждемо.

Колиж ми так обширно і ґрунтовно обговорюємо справу цеї нової партії то робимо те, очевидно з тої причини, що певно і наші заокеанські брати неабияк цікавляться нею.

Щож тут казати? Ми справді всі демократи — але не одному насувається гадка: Ануж — може би так спробувати, як робить Мусоліні та Гітлер? Щож маємо властиво до страчення? Є такі люди в краю, що хотять забавитися у фашистів — но, то най пробують — а може з того чейже щось корисне вийде.

Тут треба зауважити передовсім ось що: І Мусоліні і Гітлер запровадили свої порядки у своїй власній державі, вхопивши начальну державну владу в свої руки. Тоді очевидно можна перевотити в державі такі реформи, які їм, маючим в руках владу — захочеться.

Досить смішним є однак, коли задумує впровадити у себе фашистівські порядки, нарід, що **сам лежить під чужим чоботом.** — Саме підношення руки на староримський спосіб — не дає ще в руки екзекутиви сили, а коли така орґанізація справді почала би занадто рости в силу, то будьмо переконані, що польський уряд скоро зробить їй в короткій дорозі кінець.

Ось позволимо собі пригадати справу подібної орґанізації, котру почав переводити в життя якийсь **Ґралла** з Катовиць на Шлеську. Ми ту справу обговорили ще перед трьома роками, коли вона була власне в найкращім розвою. Її орґаном був часопис **„Блискавиця"**, редаґована в рішучо антисемітським дусі. І тому вона надзвичайно скоро поширювалася.

Так як італійські фашисти носять чорні сорочки а гітлерівські брунатні (бронзові), так Ґралла запровадив у себе рожеві сорочки. Орґанізація та розвивалася надзвичайно успішно і вже мала навіть своє авто, призначене для аґітаційних поїздок.

Але раптом польському урядові стало цього забагато: він розвязав ту орґанізацію, заборонив видавати „Блискавицу" та носити рожеві сорочки, а самому Ґраллі виточив якийсь процес за ошуку. Одним словом — все відразу взяло в лоб...

Чи можна припустити, щоби той уряд, який таки свого поляка так жваво — разом з його орґанізацією зліквідував — буде крізь пальці дивитись на дуже подібну орґанізацію п. Палієва, до того з його якимсь невиразним **„самоздійсненням"?** Цеж річ ясна і дарма віддаватися якимсь пустим мріям та надіям, хоч очевидно і така робота моглa би принести якусь користь, наскількиб тої орґанізаці не надуживано для якихсь особистих обрахунків чи нападів.

Юрій Горовенко.

(Кінець буде).

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

(42)

У суботу в хаті Трохима Пацюка коло церкви „рощот" за цілий місяць. Низька, простора кімната. У передньому куті під двома ярусами образів довгий стіл. За столом штабскапітан Смірнов. Червона, випещена пика. Чуб їжаком, випучені сірі очі, на ниє пенсне. Борідка — шпаньолка. Перед Смірновом скринька новеньких ні разу не вживаних банківок: двацять пять рублівки, десяти, пяти, трьох і однорублівки. Побіч Смірнова/секретар з трьома личками. Перед ним список і рахівниця.

Від столу до порога черга, плече в плече, людей. Дівки, старші дядьки, молоді хлопці. Обличчя їх цеґельної барви, чуприни розбиті, очі загнані в свої місця міцно й рішуче. Черга вривається коло дверей, які ввесь час рипаються. За дверми знов черга, а там море людських голів. Все то за „получкою" за „дні" свої прийшло. Кожний добре чи слив ті дні, випікав їх жаріючою думкою на мозку. Є між тими людьми троє з Матвієвої родини — Катерина, Василь і Володько.

Черга його, на щастя, не далека. Літера Д тут багато допомагає. Ось він уже добрався за поріг хати. Викликають:

— Горпина Ґудз!

— Є!...

— Сколько дньов?

— Двацять..

Ого, думає Володько. От бреше. Вона більше, ніж вісім днів, не має. Та й то лиш по блindажах з Биковом перекидалась.

Цок-цок на рахівниці і новенька десятирублівка у Горпинених руках.

— Та, Хресто-святий, ота Горпина має щастя. Капітанові замітала підлогу, а диви... — шепочуть інші дівки.

— А хіба тільки капітан?... А з тим... як його, отим рудим Риком, чи як його... Хіба не бачила.

— Софія Гладюк! — викликують далі.

— Є!

— Сколько дньов?

— Та двацять...

Цок-цок. Софія дістала дрібними. Вона й рахувати не має часу. Скорше випихають геть, бо он ще сотні ждуть.

Раденька, що дістала, біжить на двір, перед вікном під світлом числить.

— Маатінко Божа! А, Хресто-святий, вони мені рублі не додали. А ґрім мене побий, коли не так.

У дівчини плач рветься. Але куди його бігти, кому скаржитись? Он сидить той капітан, але добийся до нього. Он він і виплату перервав, бо „диньчик" чай у глечику приніс і склянку і блюдочко. Поставив склянку, чай через цідилочку блискучу процідив. Блищить чай, мов вогонь. А капітан сьорбає по трошки та маліснькими сухими коржиками закусує.

Володько ще від полудня нічого не їв, але, дивлячись на блискучий чай і на сухарці, йому зовсім не хотілося їсти. Не ті почування виринають. Капітан і його срібні „пагони", і ґудзики блискучі з орлами, і чай з цідилочкою та коржиками, і ті купи грошей... Все те щось не з цього світу праці. Це щось інше. Це щось недосконале нам усім, що стоїмо тут довгою чергою, щоб „получити" оті пять, десять, пятнацять — по заслузі — рублів. І люди коло нього, ніби пружини. Все „ваш' всок' бродь" та закаблуками цокають. Навіть отой з трьома личками, також в окулярах, а і той все: — так точно ваш' всок' бродь! — Нікак нет, ваш' всок' бродь!... — Цок-цок-цок. Рубль, два, пять, десять, сто, тисячі... Тож там тисячі, їй богу, тисячі! І капітан дивиться на них випученими очима, байдуже то з тієї, то з онтієї коробки бере папірець і дає Горпині, Софії, Килині, Ганні. Кому скільки хоче, як хоче, що хоче.

„Боже, який я маленький проти того капітана" — думає Володько. Одно слово його і мене нема.

Нарешті: — Довбенко Владимір!

— Єсть! — викрикнув Володько і здригнувся. Тремтить, мов пропаснця його напала. Стояв у черзі, тиснеться наперед, шапку у руці зімняв.

— Сколько дней?

— Двацять. — Він добре памятає — двацять.

— Ти вот, — починає капітан, підперши лівою рукою клинцеву борідку, — уже большой. — Сколько тебе лет?

— Я рождьон тисячу... і такого то года, — мудро відповів хлопець.

— Да. Значит ти не малий. А кто тебя так научіл врать?... — і очі впер на хлопця гострі і сердиті.

Володько зніяковів до болю. Врать? Щож він „вре". І його очам так зробилось, ніби їм соромно сторчати в голові.

— Да! — підносить капітан голос. — Ти врьош, как жід! Сразу відно, что вором будеш!... На, палучай і марш атсюда!...

Як Володько брав ті гроші і як зробив „марш отсюда", про це можуть краще розказати інші, що за ним стояли. Сам він якось не памятає всього. Знає, що вилетів на подвіря. Знає, що в темних сінях зачепився кишенею за завертку дверей і як слід розпанахав пальтішко. „Чорт його бери" — подумав він. — „Хай дереться. Уже є нова шинеля і йому самі тато обіцяли відвезти її до Шумська та перешити". Ось і гроші є.

Рахує їх раз, другий. Що там довго рахувати. Ось пять рублів цілих, а ось чотирі по рублі. Разом девять. Рубля вкрали, а коли не вкрали, мав би десять. Десять рублів все таки — копійка. А так вже зжився був з думкою — десять рублів... Но...

Підпер носа кулаком і... „а що його сказати татові? Що подумають... що взяв собі рубля... Хто там це репетує?

Репетував Хома-ет-тое. Перш усього йому перекрутили прізвище. Назвали Ет-тое. Який він Ет-тое? Етое? Як його якась там дурна баба по вуличному зве, то це не значить, що і в „бамаги" так записувать...

— Моя фамилия, ет-тое, Бондарець. Так є, ваше благородіє. Так є правильно. Мій отец малий без слуху, онімів, а хтось за нього підсказав і вийшло Етое. Я його законний отец і прийшов за нього получить генгі. Бо що ет з німим. Його куди пхнеш — піде, а находив він двацять днів по пів рубля (мало, чуєте ваше благородіє, по лятьдесять копійок такому хлопцеві. Дуже мало) 10 рублі... Ет маю поучати.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка ,від. 241, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 1. листопада, в годині 1-шій пополудні, в гали церковній на Блекстон ул. Обовязково кождий член повинен явитися на зборах. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 1. листопада, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Райс і Оклей ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — П. Сачавський, пр.; М. Семків, кас.; В. Пилипів, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

АНГЛІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР.

Майже в цілому світі ґазети пишуть про те, як англійський король залюбився в одній американській жінці та як її чоловік тепер подав про розвід та що з того вийде.

Не в цілому світі за те пишуть, бо не пишуть цього в Англії, що певно в цій справі живо заінтересована, бо від таких приватних справ короля залежить між іншим важне питання, хто буде наступним королем Анґлії.

Через те попри любовну справу англійського короля світ ще дискутує справу анґлійського національного характеру: як це саме сталося, що англійці не розписуються про цю справу в ґазеті? Вони роблять висновок, що тут мається до діла з англійським національним характером, бо в Англії нема ґазетної цензури, себто уряду, що приказував би ґазетам, що писати, а чого не писати, як це є Росії, Польщі, Німеччині, Італії й по інших краях під диктаторами.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ХАРАКТЕР.

Писав з того самого приводу один американський тижневик:

„Ми хотіли би знати імя американської ґазети, що відмовилася подати новинки про англійського короля й паню Симпсонову. Ми хотіли би післати цій ґазеті передплату. Здається, що поза ґазетою „Крищен Сайєнс Монітор", (котрий ми вже передплачуємо), нема ні одної ґазети, що не писала би про цю справу. Трактування цеї справи американською пресою виходить зі звичайної погоні за скандалами, з тої мерзеної насолоди при розбиранню приватного життя визначних людей, що заставляє вчених говорити про вульґарність і глупоту американського журналізму".

Коли така американська преса, то який же тоді характер американського народу? Чи може преса краю бути мерзена, жорстока, спліткарська, вульґарна й глупа, а її читачі інакші? Чи не є преса зеркалом народу? Чи не має кождий нарід таку пресу, на яку він своїм характером собі заслугує?

КОРОЛІВСЬКИЙ РОМАН З ДВОХ БОКІВ.

Писав цей журнал:

„Королівське подружжя є, очевидно, справою зовсім природнього публичного інтересу; одначе як двоє людей, уже в середнім віці, залюбилися одно в однім, серед обставин, які незвичайно утрудняють їх подружжя, а може навіть роблять його зовсім неможливим, то це нам видається їх приватною справою".

Отже: чи любов короля до чужої жінки є публичною справою, чи ні?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Українець кандидатує на комішенера в Міннесоті.

Йосиф Новак, українець з Міннеаполіс, кандидатує на повітового комішенера з першої округи в Міннеаполіс. Вже те, що тут на заході, де число українців є значно менше ніж на сході, наш чоловік кандидатує на досить поважне політичне становище, наповняє кожного з нас гордістю. Бо п. Новак, коли здобуде свою позицію, то, як він висловився авторові цих рядків, буде „з цілої душі помагати українським організаціям та поодиноким українцям добитися кращої долі між тутешніми американцями, що рекрутуються головно з шведського та норвезького народу, та які, будучи при владі, піддержували досі лише своїх, а не наших людей.

Кандидат п. Новак приїхав з Західньої України, маючи 12 літ. Родився в Шемеґіневі, стрийського повіту, в 1900 р. Будучи молодцем, втратив маму, а потім довго тинявся з татом по північній Міннесоті та Норт Дакоті, заки осадовилися на стало в Міннеаполіс в 1917 р. Тут він ходив до місцевого університету, спеціялізуючися в агрикультурі та праві. Будучи студентом в міннесотськім університеті, п. Новак виграв нагороду за красномовство. В 1926 р. отворив свій бизнес, посідаючи невеличку ґросерню.

В 1936 р. одружився з п. Оленою Блажкевич.

Свою політичну карієру Новак почав вже давніше. В 1935 р. він кандидував на радного міста, але перепав. Цього року він знову кандидує на комішенера і має надію, що таки здобуде намірене політичне становище. Коли прийдуть вибори в дні 3. листопаду, місцеві українці повинні доложити всіх сил, щоб йому допомогти в наміренім ділі.

Ф. Луців.

ХТО ВБИВ КОРОЛЯ?

Під таким заголовком американський письменник хорватського роду, Люіс Адаміц, написав до одного американського журналу статтю, в котрій подає свої міркування про те, хто вбив югославського короля Олександра два роки тому в французькім порті Марсей.

Адаміц каже, що він старався розвязати загадку: хто вбив короля Олександра? Але признається, що властиво цеї загадки він ще не розвязав Вона й нині ще є тайною.

ХТО ВБИВ НАСЛІДНИКА СТОЛА?

Адаміц каже, що вбивство короля Олександра не було одинокою нерозвязаною загадкою історії. Адже, на його погляд, не розвязана ще загадка вбивства австрійського архикнязя Франца Фердинанда в Сараєві, що стало іскрою, яка запалила світову війну.

Адаміц каже, що нині устійнено як правду, що архикнязя Франца Фердинанда пущено до Сараєва, хоч сербський уряд остерігав астрійський уряд, що там готовиться заговір на життя архикнязя. До того пущено архикнязя до Сараєва, не давши йому відповідної охорони.

Зовсім те саме сталося з югославським королем Олександром у Франції: його остерігали наперед, що на його життя плянується в Франції заговір, він навіть відносився до французького уряду з домаганням спеціяльної захорони, але її йому не дано. Його пущено немовби голіруч на стріли заговірників.

ЩО КАЖУТЬ КОРОЛІ ПРИ СМЕРТИ?

Каже Адаміц, що зараз по смерти короля Олександра Євтіч, югославський міністер заграничних справ, подав ґазетам, що король, умираючи, сказав: „Заховайте французько-югославську приязнь". Видно, в той мент Євтічеві, що їхав з королем до Франції закріплювати цю приязнь, це здавалося найкращими словами для вмираючого короля.

Та ще не засохло друкарське чорнило на ґазетах, що подано цю вістку про останні слова, а вже Євтіч рішився, що краще булоб, якби вмираючий король сказав щось інше. І він приказав тоді сконфіскувати попередні слова короля та подати до відома, що останні слова вмираючого короля були: „Чувайте мі Югославію!" Він приказав розліпити по всьому краю плякати з цими нібито останніми словами короля. І до нині народ так і лишився під враженням, що такі слова вимовив умираючий король.

Адаміц каже, що король не сказав ні перших ні других слів, ні ніяких інших. Як його поцілили кулі заговірників, він попов в обморок, з котрого вже не пробудився. Всякі вісти про якісь його останні слова це брехня, спрепарована його прибічним оточенням. У цю брехню вірить ще далі народ Югославії. Нема нікого, хто міг би йому сказати, що це брехня. В Югославії диктатура, яка не дозволяє спростувати слів диктатури.

ЧОМУ ВКЛАДАЛИ ВМИРАЮЧОМУ НОВІ СЛОВА?

Чому саме Євтіч уважав за потрібне викидати з уст умираючого короля одні слова, які він самий туди вложив, а на їх місце вкладати інші?

Адаміц каже, що як король упав від куль заговірників, Євтічеві видалося, що найважнішою справою для нього було піддержання франкофільського курсу в югославській політиці. Тому він уложив королеві в уста слова про приязнь з Францією. Та незадовго потім Євтіч зрозумів, що в Югославії його вороги можуть позбавити його влади. Тому він уложив королеві в уста просьбу стерегти Югославію. Ці нові слова, Адаміц каже, мусіли викликати в Югославії враження, що вмираючий король спеціяльно просив Євтіча стерегти Югославію, себто тимсамим піддавав Югославії думку задержати Євтіча при його надзвичайній владі.

Маємо з цих слів деякі причинки до питання, якими засобами люди здобувають і вдержують собі владу, та до питання, наскільки монархія має твердщі підстави існування, ніж інші політичні системи.

Директор приходить до уряду виїмково пів до семої рано й застає одного службовика, похиленого над актами. За це у присутності інших службовиків похвалив його. Пізніше службовик каже до товаришів:

— Я вернувся пізно в ночі до дому з клюбу, де грав у бріджа. Жінка не вспустила мене до хати. Щож я мав робити? Покрутився трохи по вулиці, а як лише отворили бюро, я зайшов туди, щоб трохи передріматися. Так мене там застав директор.

— Я, знаєте, маю великі добра, три камяниці, чотири авта, чудову віллю та земельну посілість.

— То дуже гарно, пане Андерзен.

— Таж я зовсім не називаюся Андерзен!

— Так? А ви розповідаєте такі гарні казки.

Платне Політичне Оголошення. Платне Політичне Оголошення.

Порівняйте Факти!

ЗА ГУВЕРА (1929—1933)

1. Тисячі банкових невдач.
2. 12 міліонів безробітних.
3. Тисячі бизнесових невдач.
4. Державний дохід упав на 40 біліонів.
5. Цінні папери і бонди продавано завжди низько
6. Школи були позачиняні в багатьох стейтах.
7. Хлібні черги — Фармерські бунти — Розпука.
8. Зниження вивозу 69%.

АЛЕ ЗА РУЗВЕЛТА (1933—1936)

1. Банкові депозити забезпечені.
2. Безробітні знайшли працю.
3. Велике піднесення бізнесу — Мало невдач.
4. Державний дохід збільшився на 21 біліонів.
5. Ціні папери підскочили на 14.6%.
6. Всі школи відчинено — В 33 стейтах при допомозі держави.
7. Не було хлібних черг — Ані фармерських бунтів — Нова заможність.
8. Вивіз збільшився на 42%.

НАМЯТАЙТЕ ТАКОЖ:

Обем бизнесу в 1936 р. може перевищити бизнес якогонебудь року, почавши від 1929, беручи під увагу звіт за перших сім місяців, на підставі зіставлень торговельної палати Злучених Держав у середлітнім огляді бизнесових умовин.

ЩОБИ ПРОДОВЖАТИ УЗДРОВЛЕННЯ, СТІЙТЕ ПРИ МУЖУ, ЩО ВРЯТУВАВ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ВІД НЕЩАСТЯ

ГОЛОСУЙТЕ НА

РУЗВЕЛТА і ҐАРНЕРА

УВАГА! GREAT MEADOWS І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЧЛЕНІВ ТОВ. ЛЮБОВ, ВІД. 143 У. Н. СОЮЗУ, що

ТОВАРИСЬКІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1936 Р.

в годині 2-гій пополудні

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ В GREAT MEADOWS, N. J.

Опісля по зборах відбудеться в тій самій галі

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

На зборах, а також на Листопадовому Святі, говоритиме головний рекордовий секретар У. Н. Союзу,

Д. Галичин.

Дорогі Браття Союзовці й Ви всі Українці з Ґрейт Медовс, Аксфорд, Говп, Бларіставн і Джансенбурґ! Прийдіть всі громадно на ті збори та на Свято. Приведіть також зі собою своїх дітей, тут роджену молодь, бо власне до неї буде говорити головний урядник У. Н. Союзу. Чи Ви є членами У. Н. Союзу, чи ні, то всі приходіть на товариські збори та на Свято. Головний урядник виголосить бесіду до старших і до молоді. — **П. Ландяк,** секр. 253

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ,

відділ 367 Українського Народного Союзу

влаштовує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В РОБІТНИЧІЙ ГАЛИ,

975 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 25 центів.

Товариство запрошує всі Братства і Товариства та всіх місцевих і позамісцевих українців до численної участи. За добру забаву ручить 253

Комітет.

УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СЕСТРИЦТВО ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

влаштовує

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В NEW OAKLAND HALL,

670 CUMMINS HIGHWAY, MATTOPAN, MASS.

Початок в годині 7-мій ввечір.

Сестрицтво, котре влаштовує цей баль, є патріотичне і українське. Як бенефітове, Сестрицтво несе поміч своїм членицям в часі недуги. Помагає кождій українській установі в краю, як: Рідна Школа, інваліди та політичні вязні. Тому наше Сестрицтво має честь запросити всіх щирих українців і українок і їхні родини з Бостону, Лоренс, Сейлем, Тонтон, Масс.; Манчестер, Н. Г.; Провіденс, Вунсакет, Менвіл, Р. Ай., та всіх поодиноких громадян численно на цей величавий баль. **Першорядна музика буде приграватн до танців.** За добру забаву та смачні перекуски ручить

253 **Комітет.**

УВАГА! ТРЕНТОН, Н. ДЖ.! УВАГА!

СПІВАЦЬКЕ-ДРЕМАТИЧНЕ ТОВАРИСТВО „БАНДУРИСТ" І СПОРТОВИЙ КЛЮБ

при Українській Православній Громаді

влаштовує

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В САЛІ ПІД Ч. 18 WOODLAND ST., TRENTON, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 25 ц., діти 10 ц.

Приграватиме добірна орхестра. За найкращі убрання буде видано три нагороди. — Всіх запрошуємо на баль.

252 **Комітет.**

В НЕДІЛЮ, **1-ГО** ЛИСТОПАДА 1936 Р.

SUNDAY, NOV. 1, 1936

УВАГА! ШІКАГО, ІЛЛ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ ДЕСЯТЬОХ ВІДДІЛІВ О. Д. В. У. і М. У. Н., ПРИ СПІВУЧАСТИ ІНШИХ НАРОДНИХ, ЗАПОМОГОВИХ ТА ЦЕРКОВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

відбудеться

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В ГАЛИ ПРИ 1944 ІРІ ВУЛИЦЯ (ERIE STREET).

Початок в годині 6-тій пополудні. — Вступ вільний.

В концерті будуть виступати два церковні хори, сольо і деклямації. Святочний реферат виголосить парох о. К. Кирстюк. 247,53

Сподіємось що на цім святі не бракне ані одного українця і українки, щоби разом віддати честь поляглим і живим Героям України. **Комітет.**

УВАГА! ПАСЕЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

влаштовує

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА в злуці з Товариством ім. Власа і Данилишина, відділ 34 О. Д. В. У. в Пасейку, Н. Дж.

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1936 Р.

В УКРАЇНСЬКІЙ САЛИ,

212 PRESIDENT STREET, PASSAIC, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір.

Вступ 25 ц. від старших, 10 ц. від дітей.

Святочну промову виголосить **п. Михайло Дудра,** редактор Укр. Лемк. Дзвона. Святочну програму виконає **Хор укр. гр.-кат. церкви св. О. Николая,** під проводом **п. Стефана Грабара.** Картина над могилою, вик. **п-ні Ковальська.** Дуети: **п-ни Анна Шипош і С. Уляницька.** Скрипкове сольо виконає **п. Йосиф Молодович.** Деклямації і співи виконають **члени Тов. Молода Україна,** а саме: **Розалія Припхан, Олена Припхан, Стефанія Криловська, Емілія Фединяк, Олена Купінська, Елисавета Барна, Ольга Барна і Магдалина Патловська.** Сольо на піяні виконає **п-на Стефанія Криловська і п-на Ольга Цімко** під управою **пані С. Уляницької.** Деклямації шкільних дітей і спів виконають **шкільні діти** під управою вчителя **Стефана Грабара.**

Просимо всіх українців з Пасейку, Ню Йорку, Нюарку, Елізабет і Байон прийти та взяти численну участь. Програма дуже багата в дусі національнім. В кого бється українське серце, той хай прийде на згадане свято. — СЛАВА УКРАЇНІ! Поклін українським Героям за волю і свободу України. 253

Спільний Комітет.

УВАГА! CENTRAL FALLS, І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ІМ. ІВАНА ФРАНКА,

відділ 93 Українського Народного Союзу

влаштовує

ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

59 CENTRAL STREET, CENTRAL FALLS, R. I.

Початок в годині 8-мій ввечір.

Запрошуємо Шановних Громадян, місцевих і з околиці, численно прийти. Члени Тов. ім. Івана Франка обовязково мають прийти. За добру забаву і чесну обслугу ручить 253

Комітет.

УВАГА! АНСОНІЯ, КОНН.! УВАГА!

ТОВ. ЛЮБОВ, ВІДДІЛ 262 У. Н. СОЮЗУ

влаштовує

БАЛЬ

В СУБОТУ, 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В ЛІБЕРТИ ГАЛИ, МЕЙН УЛИЦЯ.

З огляду на те, що на цім балі сподіємося багато молоді, якої трудно зібрати при якійсь іншій нагоді, то наше товариство запросило головного рекордового секретаря Д. Галичина, щоб він прибув до нас та виголосив відповідний реферат до молоді про У. Н. Союз. 253

Отже запрошую на цей баль шановних урядників, членів і члениць відділів У. Н. Союзу з **Ансонії, Дербі й Сеймор,** а також і тих громадян, які ще не належать до У. Н. Союзу. За добру забаву ручить — **Комітет.**

О. Придун, головна радна У. Н. Союзу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

Ню Йорк, Н. Й. Окружна Управа ОДВУ переслала з Свята Героїв $155.25. ОДВУ ч. 10 $50. Пані Близнак подарувала вишиту краватку, з якої прихід виносив $10 на політичних вязнів. **Гартфорд, Конн.** ОДВУ ч. 5 жертва пані Данилюк $5; з імпрези $13.10; з У. В. Ф. $ 1.40. **Пасейк, Н. Дж.** ОДВУ ч. 34 з пушок $10; з каси $27. **Елизабет, Н. Дж.** Центр. Ком. Укр. Нац. Орг. переслав з пушок $4.77. **Бабилон, Л. Ай.** ОДВУ ч. 39 $50. **Вилкс Бері, Па.** ОДВУ ч. 6 $10. **Вунсакет, Р. Ай.** ОДВУ ч. 16 $25. **Гемтремк, Міш.** ОДВУ ч. 4 $75. **Дітройт, Міш.** ОДВУ ч. 20 $50. **Шікаго, Ілл.** ОДВУ ч. 47 $25. **Ню Кесел, Па.** ОДВУ ч. 55 $30. **Бостон, Масс.** ОДВУ ч. 27 $53. **Міннеаполіс, Мінн.** ОДВУ ч. 32: $18 з каси; $7.14 з пушок; $6 збірка у пп. Грановських і $18.50 з розпродажі книжок і значків У. В. Ф. **Бруклин, Н. Й.** ОДВУ ч. 43 $13.75 збірка між членством; $11.70 з пушок.

Центральна Управа ОДВУ.

УВАГА! ROCHESTER, N. Y.! УВАГА!

ПРОСИМО ЧИСЛЕННО ПРИЙТИ НА

ПЕРЕДВИБОРЧЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ ВІЧЕ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 30-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В ГАЛИ ТОВ. ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ,

102 JOINER STREET, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 8-мій ввечір.

На вічу будуть промовляти бесідники в українській і англійській мові в справі надходячих виборів. — **Комітет.**

УВАГА! ЛОРЕЙН, ОГАЙО! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ГР.-КАТОЛ. ЦЕРКВІ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ЛОРЕЙН, О.

влаштовує

ОСІННІЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ

В РУМУНСЬКІЙ ГАЛИ, 2214 EAST 28th STREET, LORAIN, O.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 30 центів.

Запрошуємо всіх українців з Лорейн, Огайо, і околиці до ласкавої участи. На балі приграватн буде першорядна музика. За добру забаву ручить 253

Комітет.

Платне Політичне Оголошення. Платне Політичне Оголошення.

ТІЛЬКИ ЛЮДИНА

З ПРОМИСЛОВИМ ДОСВІДОМ МОЖЕ ЗБІЛЬШИТИ ЧИСЛО ФАБРИЧНИХ РОБІТ У

Ню Джерзі

Ваш дохід залежить від постійного зросту промислового заняття. Найкращий спосіб добитися того зросту, це дати силу в руки сенатора В. Варрена Барбура. Він охочий і спосібний боротися за більший і кращий промисл у Ню Джерзі, на користь нюджерзьких робітників.

ВИБЕРІТЬ НАНОВО СЕНАТОРА

W. WARREN BARBOUR

PAID FOR BY GEORGE R. DYE, CAMPAIGN MANAGER, RED BANK, N. J.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На музей.

Через Стрілецький Гурток ч. 1 і Обєднаня вислав п. Стефан Слободян $2 на Музей Визвольної Боротьби в Празі.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На народні цілі.

Члениці Союзу Українок ім. Ольги Кобилянської, ухвалили на своїх зборах, що відбулися 6 вересня, уділити з каси $10 та призначити по $5 на Жіночу Долю і інвалідів, замісць вінка на могилу пок. Рибакової. Гроші переслано через Обеднання.

Марія Кінаш, секр.

RADIO.

АЛФРЕД М. ЛАНДОН

виголосить

СПЕЦІЯЛЬНУ ПРОМОВУ

до

УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН

в

ЧЕТВЕР, 29-го ЖОВТНЯ 1936

від год. 5:45 до 6:00 ввечір з радіових станцій: WEAF, WOR, WGY, WINS

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Потрібно СТАРШОЇ ЖІНКИ до домашньої роботи на фармі, котраб мала охоту виїхати до Флориди. По дальші інформації прошу писати до: 252-3

Mrs. BESSIE JACOBELLIS,
R. R. 2, Box 53,
De Funiak Springs, Florida.

НА ПРОДАЖ або до **ВИНАЙМУ 75-акрова ФАРМА** з будинками, близько головної стейтової дороги (state road), 10 акрів ліса. Земля дуже добра. 253

M. PPASTUCH,
Box 144, R. D. 1, Frenchtown, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ.

Біль в руках, ногах, крижах, зимно в ногах, а поза шкірою як би муравлі лазили. Ті недуги уступають по ужиттю "SORKO". Слоїк коштує $4.00. Належитість висилайте разом з замовленням на адресу: 225-

CH. LOZINSKI, Dept. S,
2325 N. Mulligan Ave., Chicago, Ill.

ПРОФ. РАФІД ГАМІВЕЙ

(RAFFIED HAMIWEY),

араб з Далекого Сходу, що гордиться першою нагородою на світовім ринку як найкращий астролог і психічний відгадувач в Америці.

Без уваги на те, які ваші клопоти й проблеми, ви тільки завдайте чотири питання про якунебудь справу, подайте дату свого уродження та залучіть $1.00. Я відповім на ваші питання і дам вам на них пораду так, начеб я знав вас віддавна. Пишіть виразно по анґлійськи. Свій лист адресуйте: **Raffied Hamiwey, 383 Jackson Ave., Jersey City, N. J.** Як живете недалеко Джерзі Сіти, то зайдіть до моєї канцелярії, де дістанете задовільну пораду і поміч за невелику ціну.

Як бажаєте побачитись зо мною особисто, то зателефонуйте: **Delaware 3-5904.** Офіс: **383 Jackson Ave.,** corner of Ege Avenue (over Meat Market), **Jersey City, N. J.** 226-7

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

НЕ ЗАБУДЬТЕ!

ЩО СПЕЦІЯЛЬНІ ЦІНИ фірми СТАСЮКА

БУДУТЬ ОГОЛОШУВАНІ КОЖДОЇ ПЯТНИЦІ

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

ЗАВТРА

НА ОГОЛОШЕННЯ В „СВОБОДІ"

ГОЛОВНИЙ СКЛАД І ФАБРИКА: **124 First Ave., New York City**

ФІЛІЇ: **628 — 5th AVENUE, 121 NASSAU AVENUE, GREENPOINT, Brooklyn**